

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 4.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „služnicah“ se plačuje za navalno trisopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 " " " " 2 " "
6 " " " " 3 " "

Za večje črke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh krogov“, na starem trgu in v nunski ulici ter v Trstu, via Casserna, 3.

Dopisi in naročila naj se pošlje opravišču „Soča“ Via Seminario št. 10.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročila zniža, ako se oglase pri opravišču.

Z dežele.

V znanji je moč! Rosnico teh besed potrjuje nam zgodovina vseh narodov. Dobro razvita narodna prosveta je najtrdnější jez proti navalom tujega nasilstva. Večkrat se je uže zgodilo, da so zmagovalci potopili se in poizgubili v premaganem narodu, sprejeli njega vero, običaje in jezik in kot narod popolnoma izginili. To nas uči zgodovina raznih germanških plemen, koja so razdejala rimsko državo; uči nas tudi zgodovina Bolgarov. Zato mora vsak narod, kateri si hoče zagotoviti bodočnost, najprej skrbeti, da si ustvari svojo prosveto tor jo razširi v vse slojeve družva.

Nam Slovencom so naši nasprotniki uničili že skoraj ves slovanski značaj. Od južne strani pritiska nas romanski narod, kateri nam je prestrojil krščanstvo po svoje; krščanstvo, katero samo prejeli od naših apostolov sv. Cirila in Metoda. Tako nas zdaj tuji smatrajo za tujce na naših tleh.

Zgodovina nas uči, da je naša zemlja nekda segala daleč doli na Laško, do Verone; a zdaj! — kaj imamo? Izgubili smo skoraj vse, tako da niti glavna mesta naše zemlje niso več naša. Tujec potisnil nas je čez Sočo nazaj, in sega še vedno poželjivo dalje. Zato naj bude naša prva skrb, da si ohranimo svojo narodnost, svoj jezik, svojo materinščino; napeti moramo vse žile ter zastaviti v ta namen vse duševne in gmotne silo. Nasprotniki naši so mogočni po številu in sredstvih, katere imajo na razpolaganje v dosego njihovih svrhe. Tudi nam mora biti svrha, za ktero delamo in so trudimo, vedno pred očmi; z železno vztrajnostjo in neupogljivo voljo moramo se ji bližati korak za korakom. V tem nas ne sme plašiti delo in trud, niti nasprotovanja in preganjanje, ampak krčevito moramo se držati svoje ideje; dosledno moramo podpirati le kar je našega in vse, kar je našega ter pripravljati biti, ako bi trebalo, žrtvovati za njo vse svoje sile.

„Kdor ne napreduje, ta nazaduje.“ Goriški Slovenci naj pazijo, da se ta pogovor ne uresniči na njih! V naši deželici imajo Slovenci sicer večino, a li terdne volje ne kažejo, da bi hoteli to večino si izkoristiti. Nasprotniki naši dobro poznajo svojo korist in našo šibkost ter nas hudo skubejo. Dovolj nemni bi bili, če nas ne bi, ko imajo tako lepo priliko! Zato postavimo se na noge in branimo se, dokler je še čas in ni še vse zamujeno!

Utrdimo si naše glavne kraje, kakor Gorico. Tukaj nimamo naravnih mej, ki bi nas varovale proti tujemu nasilstvu; tukaj se moramo braniti sami z načelom: Vsakemu svoje. Najskrajnejši čas je, da se poprimemo z vsemi močmi narodnega dela. Ako si hočemo zagotoviti in utrditi svojo narodnost, moramo si napraviti „narodni dom“! Ta je pri nas mnogo potrebenjši nego kje drugod, da ne bo zopet nekda kazalo narodnim društvom preseliti se, kot nekda, na ulico. Ni treba ravno znamenite stavbe, ampak le prostorno hiše, ki bi se dobila za 30 do 40 tisoč gld.

Tu naj bi imela naša narodna društva svoje prostore; čitalnica svojo dvorano in gledališki oder, za dramatične predstave; „bralno in podporno društvo“ svojo bralnico in „Goriški Sokol“ svojo telovadnico. Tu naj bi imel tudi slovenski otroški vrt in zasebna slov. šola svoje prostore. Zraven tega trebalo bi še slovenske gostilne in kavarne. Tako bi imeli Slovenci svoje zbirališče, kjer bi se shajali in krepili v borbi za svoj obstanek. Tako slovensko taborišče bi se pri trdnjej volji vže lahko napravilo, da bi uplivalo na mesto in deželo. Mestni Slovenci trgovci, rokodelci in drugi bi lahko k temu mnogo pripomogli, ako bi bili naši deželani toliko previdni, da bi slovenskim trgovcem znesli tisti zaslužek, ki ga znašajo našim nasprotnikom. Načela: svojji k svojim se morajo Slovenci oprijeti, pa bo kmalu za nje vse drugači. Tako bi se število tistih, ki Slovence podpirajo, kmalu zvečšalo, onih pa, ki Slovence zatirajo, bi se zmanjšalo in kmalu tudi izgubilo. Ako Slovenci potegnejo „svojji k svojim“ bodo kmalu morali nam nasprotni trgovci odvetniki in drugi

svoje prostore tistim prepustiti, ki nas ne zatirajo, ampak podpirajo. Zato pa napenjajo naši nasprotniki vse moči, da bi v mestu zatrli vse, kar je slovenskega, bodi si trgovino ali kar koli, da bi naši ljudje ne imeli drugam kot k njim zahajati. Toda vse to jim ne bode dolgo pomagalo; naše stališče je ugodnejše; okolica je slovenska; ljudstvo še če dalje bolj zaveda in mladina je že navdušena za naše težnje; le starim manjka volje in poguma, kakoršnjega imajo naši nasprotniki. Treba je previdnega, doslednega in resnega delovanja in žrtev, kajti z malomarnostjo, boječnostjo, lenobo, pričkanjem in mejsobnim nasprotovanjem se nič ne doseže. Dokler bodo Slovenci tako malomarni in lahkomisljeni, da bodo hodili svojim zatiralcem in nasprotnikom na limanice, ni upati boljšega. Torej na delo, vsak po svoji moči, eden za vse in vsi za enoga. V slogi je naša zmaga! Misel na narodni dom se mora gojiti in izvršiti, da naša društva v mestu ne bodo vedno v takih stiskah, kot dozdej!

Govor poslanca Kluna

v državnem zboru, dne 1. maja 1888.

Visoka zbornica!

Kedarkoli kak govornik na desnici visoke zbornice ne hvale naravnost vladnih naredeb in odlokov, oponaša mu kaj rada levica, da bi se moral všteti med opozicijske govornike. Pri obravnavi o budgetu naučnega ministerstva zaslužili bi to očitanje skoraj vsi govorniki z desnice in tudi jaz. Zato si dovoljujem takoj v pričetku opomniti, da ne bom pobijal nobene postavke naučnega ministerstva, marveč si le srčno želim oni čas, ko bi bilo mogoče pogrešati velike svote za vojaške namene in jih mnogo koristneje uporabiti za ljudsko omiko in vzgojo.

Vendar me to ne ovira, da se ne bi popolnoma odločno obrnil proti sedanjji upravi za uk in bogočastje in izjavil, da jaz in moji ožji somišljeniki, in kakor ste se prepričali iz dosedanjih govorov, tudi druge skupine v visoki zbornici nimamo vzroka, da bi bili zadovoljni s sedanjo naučno upravo (Prav res! na desnici), in sicer zato ne, ker tudi najskromnejšim našim zahtevam in željam ni pokazala najmanjše prijaznosti ali blagovoljnosti.

Leto za letom smo v tej visoki zbornici pri raznih prilikah izražali svoje želje, nismo zahtevali koncesij, prednostij in privilegijev, marveč le v najponižnejši obliki svoje pravice, ki so z davkom naše krvi in premoženja dovolj drago plačane in tudi zajamčene v državnih temeljnih postavah; vendar je nas naučna uprava prezirala in nikakor ne uslišala navzlic krepki podpori visoke zbornice, ki je sprejela od nas nasvetovane resolucije. (Prav res! na desnici.) Morda bi imeli večji vpeh in bi več voljali pri gospodu naučnemu ministru, ko bi sedel na levici visoke zbornice (Pritejevanje na desnici — Čujtel in veselost na levici) in bi po vzgledu, ki smo ga videli pri prejem branji akademične društvene postavbe, najglasneje vpili in napadali vse mogoče osebe.

Akoravno je razdražen slovenski narod in njegovi zastopniki vsled preziranja, venčar bi ne hotel, da bi bila visoka zbornica priča takih prizorov, ki smo jih tedaj videli in ki niso primerni časti visoke zbornice in tudi ne časti člana vlade.

Listi, ki so v ožji zvezi z naučno upravo, opomnili so tedaj po pravici, da se kaj takega ne more zgoditi v nobenem parlamentu na svetu.

A ti listi niso storili pravo, ko so zatajili dogodke, ki so se vršili pred našimi očmi in katere je gosp. poslanec Fernerstorfer potrdil v „D.utsche Zeitung“ dne 28. februarja, in so hoteli krivdo izostale graje zvaliti na desnico visoke zbornice. Bolje bi bili storili, ko bi bili molčali, ali če so že hoteli deliti nauke, obinili naj bi se bili na drugo adresu.

Gospoda moj! Slišali ste večeraj pritožbe slovenskega prebivalstva na severu. Dovoljujem si navesti pritožbe, ki leže na srci deželam, v katerih prebiva moj narod.

Najprvo moram izraziti svoje obžalovanje, da visoka naučna uprava tako malo cení sklepe visoke zbornice (Tako je! Čujtel na desnici), in nam očitno dokazuje, kolike vrednosti je zbornica v njenih očeh. V tej visoki zbornici so se večkrat sprejele resolucije, ki so se živo vladi polagale na srce, da bi v južnih kronovinah tako vredila srednje šole in pripravnice za učitelje in učiteljice, da bi slovensko, oziroma italijansko in hrvaško prebivalstvo moglo v svojem materinem jeziku vzgajati otroke.

Kar se tiče ustanovitve slovenskih paralelnih razredov, rekel je prejšnji naučni minister v budgetnem odseku, da hoče počakati najprvo poskus v Ljubljani in po tem ravnati se v ostalih deželah. Kakor pa je sedanji gospod naučni minister moral že lansko leto priznati v budgetnem odseku, izkazal se je ta poskus. Toda beseda ministroma se ni uresničila. (Pritejevanje na desnici.) V Mariboru, Celji, Gorici, Trstu, Pazinu se še sedaj niso ustanovili razredi; zato je moral budgetni odsek letos zopet ponoviti dotično resolucijo.

Danes smo torej ravno tam, kakor pred leti, ali v resnici smo še na slabšem, kakor prej (Tako je! na desnici), ker so nam vzeli edino spodnjo gimnazijo za slovenske učence v Kranji.

Kot glavni vzrok te naredbe navajali so ooficijozni listi, da je odpravljena gimnazija slabo obiskovana, da se mora štediti v državnem gospodarstvu in se je treba bati preobite množice duševnega proletarijata. Jaz zaam dobro ceniti varčnost v državnem gospodarstvu in želim, da bi konečno prišli na dan vspehi in naaveti pred nekimi leti v ta namen sestavljene komisije. Kajti gotovega ravnotežja v državnem gospodarstvu ne moremo pričakovati edino le od večjih dohodkov, ako se ob jednem tudi ne zmanjšajo troški.

Ali ravno pri tem ministerstvu, o katerem sedaj razpravljamo, gledé varčnosti v drugih slučajih niso tako natančni.

Kranjski deželni zbor je v zadnjem zasedanji obravnaval o premembi postavbe gledé odkupa birc duhovnikov in cerkvé in jo po želji prebivalstva in ustavnih načelih tako premenil, da se ta odkup še le tedaj izvrši, ako ga zahteva večina zavezancev.

Akoravno je jasno, da bi po odkupu birc državni zaklad imel večje breme, ker bi moral po novi kongru večje svote plačevati katoliški duhovščini, in da torej hitra izvršitev te postavbe ne bila na korist upravi bogočastja, vendar se je vladni zastopnik izrazil jako rezervirano in nam dal le malo upanja, da bo potrjena ta postavba. In, gospoda moja, kaj mislite, zakaj?

Samo zato, da bi se ne predrugačila birokratska „šablona“, kateri bi se predej izpodmaknil temelj z novo potrjeno postavo o kongru, in da bi se postavba na Kranjskem strinjala z dotičnimi postavami drugih dežel. Tako torej je bila vlada pripravljena takoj odbiti gotove prihranke in prevzeti večje državno breme.

Sicer pa tudi ni res, da si bo država kaj prihranila, ako odpravi gimnazijo v Kranji. Ravno nasprotno, gospoda moja. (Čujtel na desnici.) Gospod naučni minister je rekel v budgetnem odseku, da ne začustujejo ostale šole, in nam je obljubil novo gimnazijo v Ljubljani.

Vprašam pa, gospoda moja, ali si bo država res kaj prihranila? V Kranji je občina preskrbela gimnazijsko poslopje, v Ljubljani bo naučna uprava morala še le zidati poslopje, in brez dvoma s svoto, katere letne obresti bodo znašale najmanj tretjino vseh troškov, ki jih potrebuje za kranjsko gimnazijo. V Kranji je mestna občina plačevala 1000 gld. za učitelje in poleg tega še vse šolske potrebščine.

V Ljubljani bo država morala pravzeto vse te troške in še večje letne doklade profesorjev. Čestitam torej gospodu finančnemu ministru, da mu fejnjegov tovariš pripravil tak prihranek.

A ne samo državni zaklad, tudi stariši imajo vsled ministrovega ukaza veliko škodo. Če pri šolnici morajo stariši toliko več plačevati, da bi za to svoto lahko svojim otrokom kupili obleko. Dalje se ne smó prezreti, da sta stanovanje in hrana v Ljubljani dražja, kakor v Kranji, in da bo pomanjkanje stanovanj v Ljubljani še občutljivejše, ako bodo učenci še v več-

jem številu zahajali v Ljubljano, ko se bo ustanovila nova šola.

Tudi drugi navedeni vzrok ne velja, da je namreč treba omejiti duševni proletarijat. Kamor obrnete oči v naši deželi, povsod primanjkuje potrebnih omikanil moči. Duhovskih služeb je po letošnjem šematizmu 180 praznih. Deželna uprava ne more dobiti potrebnih jezikov zmožnih kandidatov in mora si pomagati, kakor more. Pravosodje je pobralo že vse moči, in zdravnikov nam tako primanjkuje, da sta deželni odbor in ljubljanski mestni magistrat bila v največji zadregi, kedar je bilo treba nastaviti sekundarija v civilni bolnišnici ali zdravnika v Ljubljani. Kje bomo dobili potrebnih zdravnikov, ako bo treba po novi sanitetni postavi nastaviti 30 novih zdravnikov? Torej pri nas na Kranjskem ne moremo govoriti o duševnem proletarijatu, marveč nam manjka toliko inteligentnih delavnih moči, da jih nikakor ne moremo še v druge dežele pošiljati, kakor se je prej godilo, in zato bo v sosednih deželah še večje pomanjkanje od leta do leta, ako se mora po mislih naučnega ministra celo zmanjšati število srednjih šol.

Zato je jasno, zakaj je odprava kranjske gimnazije tako razburila in vznemirila slovensko probivalstvo, in to je tem jasneje, ako pomislite druge razmere, ki so v zvezi s tem dogodkom. Šola je sicer res imela koncem šolskega leta 1887 le 85 učencev, in akoravno ni malo število učencev v primeri s veliko manjšim številom dražje zgoruje realke, ki po izkazu šteje le do 130 in povprek 30 do 40 učencev, in akoravno ni to nobena nesreča, ker je pouk tem temeljitejši; vendar temu ni nikdo drugi kriv, kakor šolska oblast, ker ni izvrševala ukaza ministerstva z dne 13. sept. 1861, po katerem so gorejski učenci morali v Kranj, in je vse sprejela, kdor se je oglašil v Ljubljani.

Nasledek je bil, da je število učencev na ljubljanski gimnaziji naraslo na 828 (Čujte! Čujte! na desnici.), kar ni na nobeni drugi šoli v državi, in da je bilo treba deset paralelnih razredov. Koncem lanskega leta zdelo se je deželni šolski oblasti potrebno, da je ponovila imenovani ministerški ukaz in poostriža z opombo, da more le deželna šolska oblast dovoliti izjemo, in da morajo vsi gorejski dijaki iti na gimnazijo v Kranj. In res je deželna šolska oblast odbila vse dotične prošnje. Nasledek je bil ta, da se je že v juliju oglašilo 39 učencev, ki so naredili sprejemne akcije, plačali takse in bili sprejeti.

Mej poletjem se je oglašilo še deset učencev, in v jeseni bi se bilo gotovo oglašilo še nekaj učencev, tako, da bi bilo v začetku šolskega leta gotovo 120 učencev. Mej tem pa je bila kranjska gimnazija odpravljena s znanim ministerškim ukazom z dne 8. avgusta 1887 in je bilo zapovedano, da se mora takoj opustiti prvi razred. Da bi se že sprejeti učenci ne odgnali, prosila je mestna občina kranjska ministerko predsedstvo, naj ostane prvi razred vsaj še letošnje leto, in je obljubila, da hoče prevzeti tudi one plače za suplente, katere si bo država prihranila z odpravo prvega razreda. Šoli prijazno prošnjo pa je naučni minister odbil, češ, da ne more dovoliti prvega razreda na tej šoli, tudi ko bi občina prevzela vse troške. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Stariši, ki so zopet nazaj dobili vplačane takse, niso vedeli drugega storiti, kakor da so šli v Ljubljano z otroci, ker prej imenovani ministerški ukaz sedaj ni imel pomena.

Oni, ki so prišli prvi, mogli so svoje otroke vpisati brez ovire, tisti pa, ki so prišli drugi dan, našli so na črni deski naslednje naznanilo, katero je tudi uradna „Laib. Ztg.“ dne 15. sept. 1887 objavila (čita):

„Vsled ukaza Nj. ekselence gospoda ministra za uk. in bogoočastje dd. 6. sept. 1887, št. 22.784, došlega od visokega deželnega šolskega sveta dd. 14. sept. 1887, št. 1795, določeno je število obeh slovenskih paralelnih razredov po 60 učencev, in da se nikakor ne dovoli nov paralelni razred, ker se je že v juliju in pri večrajšem sprejemu prekoračilo število, ne more se nikdo več sprejeti v slovenski oddelk prvega razreda.“ (Klici na desnici: Škandal!) (Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Gorice, dne 30. maja. Dne 12. maja pohlili smo učenci kmetijske šole v Gorici slovenskega oddelka vipavsko dolino in Slap, pod vodstvom gosp. začasnega voditelja Fr. Zepiča.

Bilo je lepo prijazno jutro, ko smo zapustili krásno Gorico ter oddrdrali veselega srca po vipavskeje cesti.

Dospeli na Slap, podali smo se naravnost v grajščino gosp. grofa Lanthieri-ja. Tu nas je že pričakoval gosp. Gvardijančič, oskrbnik grajščine, ter prijazno sprejel. Peljal nas je v vinograde in drevenice, kjer smo našli vse v najboljšem redu, v lep izgled marsikteremu oskrbniku. — Ko smo si tu vse natanko ogledali, peljal nas je v klet, kjer se dobé izvrstna vina; posebno odlična brunlandec mešan z burguncem in velikopoljec.

Po pončnih ogledih podali smo se k jako oku-

snemu kosilu. Poslovili smo se po kosilu od gosp. Gvardijančiča ter odpeljali se o četrty uri popoldne v Vipavo. Dospeli tje, dovolil nam je gosp. voditelj ogledati si nekoliko Trg, tudi zanimive „Pod skalo“ se nismo ogledali, kjer smo izpili vsak kozarček dobrega piva. Ure teklo so naglo in tudi od vipavskega Trga morali smo se ločiti; o šestih odpeljali smo se v Vrhopolje, kjer smo šli kar naravnost k gosp. Lovrenčiču, ki nas je prav prijazno sprejel ter dal nam pokusiti svojega najboljšega vina. Tudi tu smo se kaj dobro imeli, a žalilobog ni nam bilo dolgo muditi se. Zahvalili smo presrečno gosp. Lovrenčiču in njegovej družini, ter odšli proti Črničam. Pri gosp. Županu Lebanu bili smo tudi radostno sprejeti; potem odrinili smo proti Gorici.

Zahvaljujem se v imenu vseh učencev najprevo našemu častitemu gospodu voditelju, potem pa vsem onim gospodarjem, pri kojih smo bili tako prijazno sprejeti.

Rafael Fabiani,
učenec dež. kmet. šole.

Iz Biljane, dne 28. maja. — Pretaklo nedeljo t. j. 27. t. m. počastil nas je s svojim pohodom od vis. c. kr. ministerstva za poljedelstvo novoimenovani potovalni učitelj kmetijstva za Primorsko, Slovensko, g. Vekoslav Cotič, rodom Doljene-Cerovčan; orej naš rojak — častitamo! Poslalo ga je c. kr. namestništvo v Trstu prvikat semkaj v Biljano. Koj po dokončani popoldanski službi božji nabralo se je obilo občinstva v tukajšni šolski dvorani. Gospod učitelj govoril je za prvikat o pripravljani vinske posode in pretakanji vina ter je svoje poslušalce opozoril na mnoga napake, koje navadno posestniki pri tacem delu velikokrat prezirajo, n. pr. mnogo njih ne gleda na to, in ne razločuje, je li dišal sod po kislec ali plesnjevcu; drugi se ne zmanjajo, se li mora vino med letom manj ali večkrat pretočiti; kolikrat v prvem, kolikrat v drugem letu itd. Povedal je sredstvo, s kojim se izžene kislica iz posode; po plesnjevcu smrdečo posodo pa je priporočil sežgati, kajti ni ga sredstva, s kojim bi se dal plesnivec popolno odstraniti. Opozoril je svoje poslušalce, naj zlasti meseca maja pomore trtne zavijavce, kateri delajo trtnemu perju, grozdom in mladikam veliko škodo; tega dela, pravi g. učitelj, naj bi se vsak poljedelec in posestnik poprijel, kajti če eden pomori zavijavce, sosed njegov pa to opušta, prvi pri vsem svojem trudu vendar le trpi škodo te živalice, ker se iz vinograda v vinograd preseljuje. Slednič opomnil nas je g. Cotič na neko potrebo, koja bi bila briškim posestnikom v veliko korist; ta je društvena vinorejska klet. Znano je, da pri nas je le redka klet — razun grajščinskih — koja bi bila sposobna za ohranitev vina čez poletje in na več let. Kako dobro bi torej bila skupna klet, kamor bi lahko vsak svoje vino shranil. Briški posestniki, na noge! posvetujte se o tej zadevi s potovalnim učiteljem g. Cotičem kateri je pripravljen z veseljem Vam dobro svetovati ter je celo zagotovil, da bi vis. c. kr. minist. za poljedelstvo marsikak tisočak v ta namen Vam odločilo, kakor je n. pr. storilo Štanjelskemu vinorejskemu društvu. —

Po 1½ uri trajajočem predavanju smo se razšli in g. učitelju najprejrejšjo zahvalo izrekli za lep in jedernat pouk z nado, da nas spet obišče, kar je tudi obljubil.

Novic družih iz središča Brd ne vem poročati, nego se to, da me vselej v srce zaboli, kadar slišim kako naša, sicer za slovensko petje prav zmožna mlada šola vedno kruli vmazane pohujšljive laške pesni in drugo bedarijo s končnicami f...or., in še bolj žalostno je to, da se ne odvadi ostudnega laškega preklinjanja. Slovencu preklinjanje sice ni lastno; a laška kultura je to ostud med nas zanesla. Od kod drugod to, da znajo ravno po doljenjih Brdih nekateri prav po notah laški kleti? E no sosedje Lahov smo, od tam nam dohoja vse dobro, kali? O ti blaženi duh! — tudi Bric.

Iz Kobarida, 28. maja (Strah pred ognjem — kako ga zmanjšati). Na binokostno nedeljo prestrašil je pri popoldanski službi božji zbrano ljudstvo strahu polni klic: ogenj! ogenj! In le-ta strašna beseda spravila je vso cerkev po konci, da je vsakdo skušal čim preje predreti se skozi razburjeno množico ter priti na prosto. In da ljudstvo ni zvedelo že v cerkvi, da ne gori cerkev, marveč da je začelo greti le v neki hiši nad Kobaridom, gotovo bi vsakdo ne prišel z zdravimi udi na dan. Takih žalostnih izgledov imamo zadosti, ko je mnogokdo storil v gubeči žalostno smrt. — In kaj je bilo?

Kakor povsod, tako pride tudi pri nas v cerkev mnogo takih, ki bi bolje storili, če bi ostali doma. In oddelk teh moli glavo skozi okna na zgornjih hodnikih — tja doli na ulice. Le-ti pobožni kristijani zagledali so v neki hiši sprva večjo ognjeno svetlobo, a potem le mogočen dim nad hišo. Na hodnikih začelo je razburjeno gibanje, ki se je hipoma razširilo po vsej cerkvi.

Res je bilo začelo greti v dotični hiši, kar je bil prouzročil petletni domači sinko, ki se zelo rad igra — z ognjem. Zanolil je bil ogenj v listnjaku, potem po je z dvema tovarišema — potikal, da bo

„kres“ lepši. Toda k sreči da je pepel od listja sam že zabranil večji požar, kakor tudi sosedje, ki so plamen zadušili že v kalu.

Kobaridoi! pazite na svoje otroke. Mnogokdo se mora res pritoževati o sedanjih izprijenosti otrok. Opazujte jih posebno na skrivnem, ko se otroci igrajo, ne vedé, da jih kdo opazuje, in videli bodete marsikaj, česar se niste nadejali. Še enkrat: Pazite na otroke, da se ne bodo maščevala bodočnost nad vami!

Ogenj je res strašna beseda, ki človeka lahko požene po svetu. In vendar bi človeku ta beseda ne bila tako strašna, da bi mirneje počival po noči, ako si zavaruje svoj imetek pri kaki zavarovalnici proti požaru. Pride čas (in ta je tudi že danes), ko poreko ljudje človeku, kateremu je ogenj potisnil v roke beraške palice: „Prav mu je, zakaj se ni zavaroval proti ognju!“ Zavarovanje proti ognju je prekoristna naprava, kjer soudeleženci plačujejo edeu za drugega. Majhni oo donoski, ali veliko zavarovancev uplača v blagajnico ogromen kapital, iz katerega se plačuje škoda po ognju storjena. In nesreča nikoli ne spi; če v Kobaridu še ni gorelo, kar pomni ta rod, pa utegne danes ali jutri ognjeni petelin upepeliti ves naš lepi trg. Zato naj vsakdo pohiti zavarovati ves svoj imetek, kajti le zavarovana hiša je še-le zares naša!

Tri zastopnišva imamo v Kobaridu: slovensko banke „Slavija“, laške „Generali“ in francoske „Aziende“. Tudi tukaj kaže ljudstvo naše še malo zavednosti. Sramotno je za slovenski trg, narodni Kobarid, da daje svoj denar tujim narodom v roke. „Slavija“ je ravno tako dobra banka, če že ne boljša, kakor oni dve tujki; čemu ne dajemo svojega denarja svojemu narodu? „Slavija“ je naš zavod, ki z dobičkom zelo podpira naš ubožne Slovence, — drugi pa nas z zaslužkom od nas povsod zatirajo in tlačijo našo narodno svetinje. Zatoroj: Svoji k svojim! — Še nekaj!

Trgovci Kobariški! največ blaga kupite pri nekem lahonu v Gorici, ki so je pri zadnjih volitvah posebno izkazal z ruvanjem proti goriškim Slovincem. Ogibajte se takih da jim z vašim donarjem ne bodo tako rasla lahonska „di puro sangue“ — uha.

Pod Predelom, dne 25. maja. (Naše zadeve.)

Razkrivanja v državnem zboru kažejo, kako zelo nam je bilo treba družbe nasproti nemškemu sulforafnu. Omenjal som svojedobno, da se je tudi na Bolškem ustanovila podružnica Cirilovej družbi; danes pa z veseljem objavim, da pri nas užo uživamo podporo omenjene družbe. Na prošnjo tukajšnjega kraj. šol. sveta poslala nam je ista lepo število šolskih, zabavnih in mlitvenih knjig, ter učnih pomagala za našo siromašno mladino. Srčna nvala slav. vodstvu za tako naklonjenost! To bodi rodoljubom v spodbudo, da krepko podpirajo to velekoristno družbo. Pomislijo naj, če ne koristi njim naravnost neposredno, pa pomaga njihovim sorodnikom, slovenskemu rodu. Taka „sebičnost“ menda ni slaba!

Hvalo imamo vedeti tudi slav. c. k. okraj. šolskemu совету v Tolminu, ki nas še dobro podpira z učnimi pripomočki. Prosimo še dalje tako. A to željo imam zopet ponavljati, ne vem več, katerikrat je zdaj, da bi se nekatero šolske knjige vendar naposled kaj zboljšale, da ne bodo treba pisati nalog na desko.

V ostalom si pomagamo, kakor znamo. Po zimi nam cvete pšenica, t. j. pada mana spod neba, po leti pa imamo zdaj pšenico nove vrste. Neki tukajšnji posestnik A. J. v Spod. Logu ima vsejanih nad 100 tisoč planink (očnic, Graphalium) po njivah in lehah. Prodaja jih na Nemško, od kodor gradó tudi čez morje v Ameriko. Videli bomo, ali se posreči letošnji poskus. Jako pohvalno imam omenjati prizadevanje c. k. gozdarskega urada v Bolci, ki se vestno trudi za dostej čez marec z nemarjeajo kultiviranje naših goličav. Naši občini pridobil je še podporo v ta namen, za kar se mu iskreno zahvaljujemo. Želati bi pač bilo, da bi dotičnega gospoda Ef -ja bolje podpirali krogi, ki so v to poklicani.

Z našo pošto smo zdaj zadovoljni; letako dalje! Vstrajnost velja!

In pošledi? Mislim sem omenjati še to, kako javno delo je to, če nekoje visoke glave pošiljajo pod Jalovec vabila: „Sie werden aufgefordert!“ — nu pa: Kaker prišlo, tako prešlo! Skušnja, najboljša šola! Tešmir.

Iz julskih planin, 29. maja. (Slovinci na Goriškem in sovražni nam trgovci v Gorici.) Gospod urednik! Ne morem Vam dosti zagotoviti, kako dobro je, da v cenjenej „Soči“ imenujete naše goriške nasprotnike, trgovce, odvetnike in druge, da se jih bome deželani vedeli ogibati; to je izvrstna misel; na danjs takimi kukavicami, ki so pijane slovenskega kruha! na dan z onimi, ki živé o našem kruhu v petek in svetek, a rujejo proti nam, proti našim narodnim svetinjam in pravicam. Pokazati moramo takim sovražnim nam protivnicam, da nismo hlapci v zemlji svoji! Ob naših žuljih živé, pa nas hočejo bičati in zatreti. Prav veselí smo, da je vrla naša „Soča“ naznanila naše nasprotnike, da bomo sanjprej

vedeli, s kom imamo opraviti. Kako dolgo bomo mi nosili naš denar takim ljudem, ki sovražijo naš jezik, našo domovino, kar nam bodi nad vse ljubo in sveto? Trgovci na deželi, organizujmo se, kajti mi za moremo mnogo pomagati Slovincem v Gorici, kateri nimajo niti ene slovenske šole in katere smatrajo za — tujce; mi zamoremo dati Gorici slovensko lice, ako smo zložni in se zavedamo svojega rodu; mi imamo toliko moči, da marsikak mogotec goriški, ki nas sedaj prezira, — poteče s klobukom v roki za nami. Držajmo se naša: Svoji k svojim! Pojdimo le v slovensko štacuno in Slovincem prijazno gostilnico ali pivarno Tiskovine zahtevajmo povsod slovenske, ne trpimo več laških računov za slovenski denar. Laške ali nemške tiskovine vračajmo. Zahtevajmo dalje, da morajo nadpisi na prodajalnicah biti — slovenski; kdor nam noče po slovenski naznani, kaj prodaja, onda ne hodimo uklanjat se mu — mimo prodajalnice pojdimo! Kolikokrat smo že govorili o tom, toda vse premalo se držimo takih dobrih sklepov! Kar začnimo — za poskušajo, in videli bomo, kako bode vse drugače. No pa saj vidimo, kako se repenci prerogjeni Toskanec C. ko mu je narodnjak L. stopil na rēp s svojo prodajalnico. Vsi pojdimo k našemu možu, — čemu bomo redili — izdajalce svojega rodu?! Mož narodnjak, poštenjak se z izdajico niti ne peča! — Konečno: Ali Slovinci res nismo toliko podjetni, da bi si ustanovili skupno založnico za vso deželo? S tem bi stopili Lahnom na rep, sebi pa ohranili ves dobiček. Toda o tem u dragi priiliki. SVOJI K SVOJIM! Narodni trgovec.

S. Krasa, 28. maja. (Nove orglje.) V zadnji številki je Soča omenila, da imajo v Škrbini nove orglje. Izdelala sta jih brata Zupan iz Kamnogorice pri Kropi na Gorenjškem. So izborna delo novega časa, novega napredka. Oblika, delo, piščali, izjemši par registrov, skoraj vse iz cina, čarobni glasovi, na tančna mohanika i. d. d. je tako precizno in dovršeno, da dela graditeljema čast in najboljšo reklamo. Orglje imajo pihala pod sapnikom. Sapnik je na stožcu. Nad krasnim manualom, s 54, tipkami stoji po vrsti 14 registrov. Ti so: principal 8', bourdan 8', harmonična flauta 8', gumba 8', gamzov rog 4', oktava 4', dolce 4', mikstura trojna 2/3, trompeta 8', — subbas 16', oktavi bas 8', pozavna 8', oktavnji spojnik in pedalni spojnik. Karakter posameznih registrov je izvstno, natančno pogajen in predaleč bi zašel, ko bi hotel lepoto, milozvočnost, odločnost, polnost, moč i. t. d. posameznih glasov opisati. Orglje imajo v sebi od najznejših do najkrepkejših in veličastno-mogočih glasov vse, kar se more postaviti v glasbilo enakega obsega. — Nad podnožnikom so trije zbitalniki: forte, mezzo forte in piano. Podnožnik broji dve oktavi ter ima v srpastej črti postavljene tipe.

Na kolavdacijo krasnih orgelj sta prišla č. g. Amb. Poniž, nadučitelj iz Rihemberga in Pietro Zanini, orgljar iz laške Gradiške. Oba sta priznala, da je instrument precizno, pravo mojstersko delo ter da sijajno odgovarja vsem tirjatvom, koje morajo imeti dobre, cerkvene orglje. Cena 1537 gl. se jima je zdela prav nizka. Da Lah o Slovincu, mojster o mojstru, svojem konkurentu toliko izjavi, — treba tedaj priznati, da mora biti delo zares izborno!

Te orglje so 20. Zupanov izdelek, — na Primorskem so pa 5. Jedne so celo v Furlaniji, v Koprivi. Te je kolavdoval glasovit muzik iz Rima ter se o njih jako laskovo izrazil. Iz naše Primorske imata sedaj gosp. Zupana 3 ali 4 naročila. Iz srca tedaj želimo, da se tako dovršeni, narodni izdelki po našej domovini širijo, da poveljujejo božjo čast v cerkvi ter pričajo, da je tudi Slovenec umna in bistra glavica.

Politični razgled.

Državni zbor končal je proračunsko razpravo dne 25. maja in še tisti dan rešil proračun za leto 1888 in finančno postavo. Naši poslanci so se med proračunsko razpravo jako dobro potegovali za pravice svojega naroda; storili so svojo dolžnost in vladi razložili, kake krivice se nam gode; zdaj je na vladi, da te odpravi, kakor je obljubila. Važnejše govore naših poslancev prinesemo pomalo.

Naučna ministra Conrad in Gautsch sta v gosposki zbornici pri razpravi postave za nagrade katehetov tako hudo skupaj trčila, da se zopet resnejše govori, da Gautsch odstopi.

Gosposka zbornica sprejela je v proračun dispozicijski zaklad, koji je bil v zbornici poslancev vsled napačnega stetja glasov odbit. Zato je zbornica poslancev o tej točki zopet glasovala 29. maja ter jo sprejela še 169 glasovi proti 116. — Zasedanje državnega zbora neha

okoli 7. junija. Delegacije so sklicane v Buda-peštu na 9. dan t. m.

Deželni zbori bodo letos zborovali od 20. septembra do božiča.

Nemškemu cesarju se je zdravje toliko zboljšalo, da se uže po prostem sprehaja in vozi; čudež bi pa bil, če bi ozdravel in njegovi zdravniki slaveli bi pravim čudodelnikom.

Domače in razne vesti.

Za študentovsko kuhinjo, v kateri imamo še sedaj na dan po 30 dijakov, darovali so: bl. g. Simon Rutar, c. k. profesor in okr. šolski nadzornik v Splatu 5 gold.; I. K. V. 6 gold, 45 kr.; I. K. T. 1 gold. 60 kr.; pč. g. St. 3 gl. — A. B. P. 1 gold. 18 kr.; F. L. R. 2 gold. in I. G. 2 gold. Za vse te darove izreka podpisani v imenu odbora Vincencijeve družbe najpriščeješo zahvalo; ob enem pa si dovoljuje prositi še druge rodoljube in prijatelje naše revne mladine, da blagopolijo to potrebno podjetje s primernimi darovi podpirati, da se uderžimo in poplačamo dolgove. Mladina ne pozna suše, pač pa jo preobilno pozna letes naša blagajnica. Darove sprejema preč. g. novoizbrani denarničar dr. F. Žigon, kapelan na Piacuti in po prijaznosti tudi opravništvo „Soče“. S pozdravom!

I. pl. Kleinmayr, predsednik.

Slovensko bralno društvo v Kranji obhaja v dan 3. rožnika t. l. slovesno razvitje društvene zastave.

„Slovanska matica šolska“ se je nekda ustanovila v Rusiji z istim namenom, kakor nemški „Schulverein“, ali laška „Pro patria.“ To šolsko društvo bi imelo skrbeti, da se slovenski otroci obvarujejo iznarodjenja ob jezikovnih mejah. Ako se uredniči ta čin slovenske uzajemnosti, potem bode pa res konec ponemčevanja in poitalijančevanja.

No jaj! Muogo smo jih vže slišali pritoževati se, kako je prodajalka v tabakarni g. G. do Slovenec neuljudna, zdaj nam se pa še naslednje piše: Pretekli petek zvečer pošljem deklico s pismom ukupit marke in oddat siljeno pismo v skrinjico. Ko deklica v tabakarni povpraša slovensko po marki, odreže se služabkinja: no jaj; torej dajte mi eno za tri in eno za dva krajcorja, pravi deklica; služabkinja pa jo zopet zavrne: „no jaj per i selafš“. Deklica se obrne in teče na Koren, da tam kupi marke, a med tem je poštni voz vže pobral pisma iz skrinjice in moje pismo je o. d. da prepozno prišlo na določen kraj. Ko dospje deklica domov in mi to pove, grem v tabakarnico in upraša po marki, katero koj udobim torej dokaz, da je pred iz malopridnosti ni hotela dati deklici, ker je slovensko uprašala po nji. Prodajalko priporočamo gospodarju in poštnemu uradu.

Posamezne liste „Soče“ bode zanaprej prodajal opravnik, Gašpar Likar, v svoji prodajalnici v semeniških ulicah h. št. 10 in pa gospod I. Prezel na Staremtrgu in tabakarna blizo Pontonijeve lekarně v nunskih ulicah nasproti nunske cerkve.

Oj Slovani, sluge narodov!“ uvodni članek G. N. Rozinskega v 17. šislu našega lista objavili so tudi češki in francoski listi. Na Češkem so ga prve objavile „Kroměřížské Noviny“, odkjer je prešel v francoski časopis „L'Autriche slave et roumaine“ (Avstrija slovaška in rumunska). Ta list piše zelo rezko za Slovence proti Germanom, zvlasti pa oholim Madjarom. Zato so mu Madjari prepovedali vhod v Transilvijo. Izhaja v Parizu, boulevard Saint-Michel, 63 in stane 10 gl. na leto. Prinaša izvorno dopise iz vseh večjih slovanskih mest.

Srbska kraljica Natalija, katero kralj sovraži, zato ker jo ljubi srbski narod, šla je 16. maja iz Dunaja v Wiesbaden. (Na Dunaji so ju hoteli spraviti (pomiriti), a kralj ni hotel). Na kolodvoru napravili so tam živeči Srkbi časten špalir, in ko je šla mimo kraljica, klicali so ji viharji: Živila kraljica! — mejem ko so kralju srpo gledali v obraz ter niso mu niti sneli klobukov, kar mu gotovo ni bilo drago. No pa tudi ta kralj ne zasluži časti od slovanskih sinov, ker sam s tujimi biči bije ubogi narod srbski.

Jež pokazil je dete. Hrvaške „Narodne Novine“ pišejo: Tukajsnji pek Fr. Strecl ujel je ježa, da bi mu lovil mnogobrojne ščurke. Neko noč sta odšla oča in mati pozno po noči spat, a mesec starega otroka pustila sta na nekej škripi spati. Jež zavoha mleko iz deteta, spleza ob zidu na skrinjo ter počasi odzoblje nos, ustnici, ušesi, trepalnici, a ker je uboga sirota gotovo neusmiljeno plakala, odgrizel jej je jež še kos jezika in zelo razmesaril desno lice. Da, to so morale biti grozne miče za nedolžno dete, ki si ni moglo pomagati. Kolika nesreča radi brezskrbnosti starišev!

Prepiri v družini so največja nesreča, katero si misli in moremo. Kam pripeljejo, govó sam preza-

lostna novica, da je na južnem Štajarskem v Murji pri Mariboru ubil očee svojega sina. Prepirla in pretepala sta se uže večkrat. Pred nekimi dnevi pa v prepiru zagrabi sin s kiro ter gre nad očeta svojega; oče pa prime za pušo in sina ustrelji. Tako se godi, kjer stariši ne strahujejo otrok z mladoga po potrebi in jih ne učo podložnosti.

Madjarska vest o Rusiji in Črnogori. Belgradski dopisnik „Pesti Naplo“ razgovarjal se je nekda z nekim črnogorskim državnikom, ki mu je ba je povedal, da je bila med Rusijo in Črnogoro pogodba, vsled katere bi poslednja v slučaju vojske med Avstrijo in Rusijo udrla v Hercegovino s 30.000 možmi, da bi tam omogočili ustajo. Avstrija bi morala v takem slučaju poslati doli najmanj 200.000 mož, kar bi zelo oslabilo njeno moč ter Rusiji zelo pripomoglo k porazu Avstrije. V takem slučaju bi dobila Črnogora Boko Katersko, ako bi pa zmagala Avstrija, dobila bi Črnogora 5 milijonov rubljev odškodnine. To je zelo lep načrt — v pogin Avstrije, samo da se je najbrže skuhal v glavi belgradskega dopisnika. Toda mogoče je vse, ker bi Rusiji gotovo le koristil in koristij ne brani se nikdo.

Resnost. Neki anglež bogataš, ki je pa malo obrajtal sedanjo odgojo gosposkih žensk, je svojemu sinu večkrat rekel: „Oče se boš ženil, ne jemlji take gosposkične, ki se samo lišpa, nič ne dela, pa še čez metlo pade, če jo pred njo položiš.“ Sin si je ta nauk k sreči vzel, in ko je bilo onkrat veliko gosposke povabljene v grad, jim je pred odhodom metlo položil v lopi počez. Vse gosposkične so čez metlo stopile, nekte so se celo nad njo spodteknile; samo ena se je toliko ponižala, da se je do metle pripognila, jo vzdignila in jo v kot postavila. To je res za ženo vzel in dobil je prav pridno gospodinjco.

Listnica uredništva: Gospod posredovalec! Žal nam je, da ne moremo vstreči Vašej dobrohotnosti. Navedeni razlogi ne ovrzajo toga, kar smo videli po zidovih černo na bolom. Vse našete lastnosti ima tudi nekdo drugi še v večji meri nego gg. M. in O. in se z njimi še prav ponaša in hlina, a vendar je Slovincem za hrbtom proskrbel „pro patrijno“ šolo v Podgori z vsemi šolskimi potrebščinami za dve leti. Kdor je nedolžen, naj se sam opraviči s tem, da primerno posveti tistim, ki so njegovo ime zlorabili. — Bog večni nas varaj slepote in krivde da bi mi nezanesljive sosede zagovarjali svojim zvestim sinovom na škodo.

Izdaten zaslužek

zamore si pridobiti kdor živi na kmetih in zna slovenski pisati. Ponudbe naj se pošljejo v zaprtih listih z napisom „Izdaten zaslužek upravništvu Soče.“

Br. 593.

OZNANILO.

S častitim odlokom v. c. k. namestništva v Trstu od 15. t. m. št. 7046, dovoljen je novi sejem v Herpeljah za vsakovrstno živino, les, kletarsko, hišno, kmetijsko, uprežno, poljsko in čebelorejsko orodje in hišne oprave, izdelke domače obrtnije, polske pridelke, žito in moko it. d. na 2. dan vsakega meseca in ako bil ta dan nedelja ali praznik, bode sejem prihodnji delavni dan.

Prvi ta sejem bode 2. dne junija 1888.

Ker je vas Herpelje na 4. državnih in 3. železnih cestah, kder vlaki iz Trsta, Divače in Istre vsaki dan zjutro ob 8. uri in popoldne od 6. do 9. ure dohajajo in odhajajo na vse strani, upati je živahne udeležitve teh toliko zaželjenih sejmov.

Občinsko glavarstvo v Materiji,

25. maja 1888.

Obč. glavar: Kastelic.

Št. 136 Op.

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà) ustanovljene po grofu Thurnu v Gorici, naznanja, da dne 11. junija t. l. začne javna dražba (kant) neresenih zastav I. četrta leta 1887, t. j. tiste, ki so bile zastavljene meseca januarja, februarja in marca 1887.

V Gorici dne 4. maja 1887.

"SLOVANSKI SVET,"

slovenski časopis, ki izhaja dne 10. in 25. vsakega meseca na 16. velikih straneh, objavlja politične članke in spise kulturne vsebine, kakoršni so za našo in sedanjo dobo, zlasti avstrijskim Slovanom, jako potrebni in važni. Priobčuje prevode slovenskih del, dopise iz slovenskih dežel in držav, vesti, dogodke in slovensko književnost. Cene je nenavadno nizke.

"Slovenski Svet" stoji za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četrt leta 75 kr. Naročnina se pošilja upravnistvu "Narodne Tiskarne" v Ljubljani.

Izdajatelj: Fran Podgornik.

ODVETNIK

Dr. Herman Lovisoni

odperl je svojo pisarnico v Gorici v gosposkih ulicah št. 8.

Josip Bizjak,

CIVILSKI KROJAČ V GORICI (pri mostu) dela raznovrstno

pomladanske in poletne obleke

od 3. do 5. gl in sicer: jopiče od 2. do 3. gl.; hlače ali pa životnike od 50 kr. do 1 gl.; suknje od 3. do 6. gl.

Naročila po želji izvršuje po najnovejšem kroji in za vsak stan po poštenu ceni. Uzorce pošilja po zahtevanju na ogled.

MARIJACELJSKE KAPLJICE

so izvrstno zdravilo za vse želodčne bolezni; noprosegljivo zdravilo so ob slabi slasti do jedi, slabem vdihu, napenjanju, kislem žrgovanju, zvijanju po trebuhu, prehlajenju želodca, zgagi, nabiranju skamenelca, za odpravo preobilne žleze, bledice, gnjusi in riganja, glavobola od želodca, želodčevega krča, je proti otrjenju in zgati, preobjedi in prenapitju, glistam, boleznim na vranici, jetrah in zlati žili.

Cena male steklenice z naznanilom vporabe je 35, večje pa 60 kr. Osrednja razpisiljavnica je v Kromerizah.

Marijaceljske kapljice niso skrivšino zdravilo. Njih sostanski deli so naznanjeni na listku o njih vporabi.

Prave Marijaceljske kaplje se dobo skoraj v vseh lekarnah v ovitku z rdečo znamko zgorne podobe zalepljenem.

V Gorici jih imajo lekarni Giroucolli, Cristofolotti, Kärner in Pontoni; v Sežani pa Philip Ritschel.

MARTIN POVERAJ,

civilski in vojaški krojač.

BOGATA ZALOGA VSAKOVRSNEGA SUKNA

ter

izdelanih suknenih oblek

in sicer po naslednjih cenah:

epomladanske in letne obleke od gl. 8 naprej	
" " jopiče " " 4.50 "	
" " hlače " " 2.50 "	
" " suknje " " 9. — "	
salonska obleka " " 25. — "	
obleke za deklice in dečke " " 1.30 "	
plašči za dom in za dež " " 9. — "	

Naročila se po želji izvršujejo po najnovejšem kroji za vsak stan in po poštenu ceni.

Uzorce se pošiljajo po zahtevanju na ogled.

V Gorici, na Travniku, nasproti vojašnici.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda. Radenska kislá voda ima med vsomi evropskimi kisleci največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudol, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu katarih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda. Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in mnenega penjenja je radenska kislá voda najbolj prijubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno žimeča, žejó gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo. Jako razširjena je in mnogo se čabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrtalico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanevanja. Kopeli se prirojujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uč, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udlih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 god.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo. Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako mčan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tek čine kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnago. To ga je napotilo, da je zadel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih seavniske prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspeli, koje so dosegli pri snacih razmorah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske slatine na Štajerskem.

V zalogi ima kisló vodo P. Sollinger v Trstu.

Krajevni in potovalni leksikon (Orts und Reise Lexikon) Avstro-Ogerske,

izdelala

Josip pl. Kendler in Leop. Siller.

Krajevni in potovalni leksikon obseza vse avstro-ogerske kraje ter železnične, pošne, parobrodne in brzojavne postaje s zaznamovanjem železničnih in parobrodnih podjetij; zaradi tega je za vsacega neobhodno potrebna knjiga.

Krajevni in potovalni leksikon sestavljen na podlagi današnjih prometnih razmer, je visoko pomenljivosti za c. kr. vojake in vojaške uradnike, ker je v njem navedena natančna lega vsacega kraja v Avstro-Ogerski. — Dalje je tudi važen za pošne, železniške in brzojavne uradnike.

Krajevni in potovalni leksikon je posebno vrednosti za vsacega odvetnika, blednika, sodnijskega uradnika itd., ker je pri vsacem kraju povedano politiško in sodnijsko uvrščenje, kakor tudi za vsakega graščinskega oskrbnika, tovarnarja, potovalca, izvoznika in uvoznika itd., in to zaradi tega, ker je pri vsakem kraju, navedena pošta, železnica, oziroma bližnja pošta in železnična postaja.

Krajevni in potovalni leksikon izide v 30 zvezkih po 30 kr. ali subskripcijska cena za celo delo n. v. gl. 7. — ter se dobiva v vseh knjigotračnicah ali pa pri založniku Leop. Siller-ju, Dunaj l., Grünangergasse l.

KMETOVALEC

je edini slovenski, gospodarski list s podobami, ki izhaja dvakrat na mesec na celi poli. In prinaša poljedelsko, živinarsko, vinarsko in druge članke, gospodarsko novice ter daje naročnikom svojim dobre gospodarske svete. "Kmetovalec" stoji na leto 2 gld., za gg. učitelje in knjižnice ljudskih šol pa le 1 gld. Naročniki, ki vstopijo med letom, dobe vse izšle številke tistega lotnika.

KMETOVALEC.

VRTNAR

je list s podobami, ki prinaša sadjarsko in sploh vrtnarske članke in izhaja dvakrat na mesec. "Vrtnarja" dobo naročniki "Kmetovalca" zastoj.

Samo sredi Raštelja št. 7.

ANTON POTATZKY

V GORICI.

Zaloga norimberškega drobnega blaga

razprodaja na debelo in na drobno.

ZA POLETJE

SEMENA

razne detelje, olupševalne in zarastilne trave, krmno repo in razna zelenadna semena.

Samo sredi Raštelja št. 7.

Gospodu **G. PICCOLI-JU**, lekarju "pri angelu" v Ljubljani.

Moj sin je trpol skozi dve leti vsled gastralg je, slaboga prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsoga shujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal sem vsa sredstva, ki nam jih naša véda zadaje in tudi nisem pozabil najrazličnejših rudniških vod. Toda zboljšek bil je le za malo trenutkov. Slednjič si domislil, posložití se Vaše zelo pohvaljene esence za želodce, in vspeh je bil tako nagel in sijajen, da je moj sin porabivši samo 6 steklenic popolnoma ozdravel.

Pri takim vspehu morem Vašo esenco le najgorkeje priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlate žile itd., ter Vas tudi pooblastim, da to spričevalo moje hvalečnosti kot v resnici zaslužno pohvalo tudi razglasite.

V Trstu 1887.

Dr. Leon Levi.

ZBIRKA

DOMAČIH ZDRAVIL,

kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom človeškega telesa,

Izdal in založil Dragotin Hribar.

Odobril br. Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroskem.

Ta slovenskemu narodn zelo koristna knj zica dobiti je v "NARODNI TISKARNI" v Ljubljani, Gospodske ulice št. 12. — Stane 40 kr., po pošti 45 kr.